

Una possible relació entre la immersió i vocacions a filologia catalana

David Valls
Lingüista

Segons diuen, hi ha un desinterès general per als estudis de filologia catalana. Les causes poden ser moltes, però diria, d'antuvi, que hi ha un desinterès per als estudis de lletres en general. Però, quines poden ser les causes per a les poques matriculacions a filologia catalana? Honestament, no les sé, però mirem de formular unes quantes hipòtesis.

Per començar, caldria apel·lar a aquesta situació de normalitat anormal de la llengua catalana, una situació a la qual ja estem massa avesats. No m'hi estendré, perquè no és l'objectiu de l'article, però el català no és gaire de moda, i per a molts sectors de la societat no és percebut com una llengua gaire útil o, si més no, que calgui dominar com sí que s'ha de dominar el castellà o fins i tot l'anglès.

També cal dir que, a Catalunya, a tots els alumnes que acaben l'ESO se'ls dona —regala— l'equivalent al nivell C de català i que a les ciutats de les àrees metropolitanes de Barcelona i de Tarragona —per a esmentar-ne només dues, de ciutats— cada any milers i milers d'alumnes, la gran majoria d'ells nascuts i crescuts a Catalunya, aproven l'ESO a setze anys sense haver dit mai una paraula en català. Alumnes que no saben què és un pronom feble, que no saben una regla tan bàsica com que davant de vocal cal apostrofar —amb unes poques excepcions— o que no saben diferenciar «casa» de «caça» a l'hora de pronunciar aquestes paraules; sí, la famosa immersió que tan bé funciona, diuen, diuen! Però aturem-nos un moment en aquesta qüestió. Què és —i què no és— realment la immersió? Per dir-ho d'una manera fàcil, tots aquells que hagin anat mai a estudiar una llengua a l'estranger —per exemple, anglès a Anglaterra— han estat en un context d'immersió en

anglès; no solament a l'escola on l'han estudiat, sinó també en sortir al carrer i interactuar amb la gent, comerços, cinema, televisió, etc. Allà tothom parla l'anglès i hom s'hi troba en un context d'immersió total. Ara bé, els anglesos no són en un context d'immersió a Anglaterra, m'explico? Atansem-nos cap a casa. Un alumne no catalanoparlant que vingui a viure i a estudiar als Països Catalans, posem per cas a la Vall d'Albaida, al Comtat o a l'Alcoià, amb majories de població catalanoparlant i amb escola

en català, aquest alumne estarà en immersió en català i l'aprendrà, sense ni adonar-se'n, al carrer, i l'escola li serà un reforç important. I tot plegat, malgrat que en el camp audiovisual i de

Quines poden ser les causes per a les poques matriculacions a filologia catalana?

consum el català vagi coix arreu del territori. Ara bé, els habitants d'aquestes comarques valencianes no són en un context d'immersió en català, i els estudiants que estudien en català a les escoles d'aquests territoris són en un context de conjunció lingüística, això és, estudien en la seva llengua, igual que ho fan a Madrid en castellà o a Porto en portuguès. No diem pas que a París els estudiants d'allà facin immersió en francès. Ara bé, si aquest alumne se'n va a viure en determinades zones d'alguna de les ciutats de l'àrea metropolitana de Barcelona, per exemple, no serà en un context d'immersió en català, perquè en aquestes ciutats pràcticament ningú no parla el català al carrer, i en molts casos ben just a l'escola, ja que molts professors han claudicat de fer servir el català com a llengua vehicular al centre educatiu, malgrat el que diu la llei. Els falta la matèria primera, que en aquest cas és la llengua catalana; per tant, impossible de fer immersió si no tenim «la cosa» en la qual ens hem d'immergir. En aquest cas, aquest alumne nouvingut farà immersió en la llengua majoritària de l'entorn, la que també és l'oficial de l'Estat,

la que té el dret i la infraestructura per a exercir una coerció eficaç: la llengua castellana; llengua en què aquests darrers tres-cents anys tots els catalanoparlants del sud dels Pirineus hem estat immersits poc o molt i que tots dominem. Per tant, en moltes poblacions de la Catalunya autonòmica i de la resta dels Països Catalans no hi ha un sistema d'immersió per als alumnes no catalanoparlants, perquè el català no hi té un ús social prou estès i no és la llengua materna de la majoria dels habitants. No hi ha prou català —matèria primera— on fer immersió per als alumnes nouvinguts; per tant, la immersió lingüística que sí que havia funcionat en molts casos en els anys vuitanta i noranta del segle passat, en aquests moments si funciona ho fa només amb comptagotes en aquestes poblacions.

Així, doncs, tornant a la qüestió anterior i davant aquest fet, i parlant en termes econòmics, podem dir que el nivell C de català és un títol molt devaluat, i el missatge que es llança a milers d'estudiants de casa nostra és que això del català és poc seriós i que, com que ja tenen el nivell C, ja en tenen prou. Ara bé, hi ha una correlació directa entre la davallada de matriculats a filologia catalana i el nivell tan baix de català de molts alumnes de l'ESO? No n'estic gaire segur.

Tots els alumnes de Catalunya sí que surten amb un bon nivell de castellà, si més no de castellà oral —cosa que amb el català no passa—. En aquest cas, la immersió funciona i, com ja he dit, no s'escapa ningú de saber el castellà al sud dels Pirineus; però, malgrat tot, sembla que la filologia hispànica tampoc no ho té gaire més ben parat. Les vocacions són baixes. Potser l'única llengua que se'n salva i que manté un bon ritme d'estudiants és l'anglesa. L'anglès és de moda, tothom el vol saber, hi ha demanda de professors d'anglès, de traductors des de l'anglès i de moltes coses més. És la llengua de la música que arriba a tot arreu, llengua de comunicació internacional, llengua de les noves tecnologies que a tots ens agraden tant (Android i iPhone); en definitiva, és una llengua que se'ns presenta d'una forma neutra, una llengua no marcada, que no genera conflictes. Ens barallarem per un cartell en català o en castellà, però

ningú no dirà res per un cartell escrit en anglès al bell mig de la Segarra, per exemple. És possible que ben aviat la lluita de la pervivència del català hagi de ser amb l'anglès i no amb el castellà.

Així, doncs, una llengua acadèmicament devaluada és possible que no generi gaire interès entre el poc interès que hi ha per les lletres, però també cal dir que l'oci actualment és majoritàriament en castellà —o en anglès—. A més, malgrat els gairebé quaranta anys d'una pretesa normalització lingüística, les grans empreses de Catalunya —i no cal dir de la resta dels Països Catalans— viuen d'esquena al català; per tant, realment per a treballar el català no és gaire o gens necessari. Us imagineu que per a treballar a la Seat i per a la Seat a Martorell, en particular, fos necessari el català? Empreses com aquesta haurien estat grans eines de normalització de la nostra llengua, molt

---

És possible que ben aviat la lluita de la pervivència del català hagi de ser amb l'anglès i no amb el castellà.

---

més efectives que qualsevol campanya llançada des de Política Lingüística o que tota la pretesa immersió lingüística que intenten fer les escoles del Baix Llobregat, en aquest cas. A la sola empresa Seat hi treballen

unes 12.000 persones, més els milers que treballen en la indústria que directament proveeix a Seat d'una manera majoritària. I parlo de paperassa i comunicacions internes, però també hi podríem afegir tots els cartells, fullets, catàlegs, traduccions, etc. que una empresa d'aquestes ha de menester i que llavors ja requeriria la feina de professionals (filòlegs, per exemple).

Ara per ara, per a treballar a la Seat cal saber el castellà, com també per a segons quines posicions ja hi has d'anar amb l'anglès incorporat de casa, però es demana el català? Diria que no te'l demanen. I qui diu Seat podria dir moltes altres grans empreses que haurien fet una gran tasca per a la llengua amb un esforç mínim. La Generalitat només havia de fer la seva feina: legislar i fer complir la llei. Cal dir que de legislar ho fa; però, en temes de llengua, la llei no la fa complir gaire o gens. Amb tot això vull dir que potser amb una llengua normalitzada on no te'n regalin el títol, que sigui necessària per a viure, treballar i passar-s'ho bé, segurament la filologia catalana tindria moltíssimes més vocacions. ■